

**ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ
МІЖ СУБ'ЄКТАМИ, ЯКІ ВИКОНУЮТЬ ЗАВДАННЯ
ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ
ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ**

Віктор Юрійович ЄНА,

*здобувач Харківського національного
університету внутрішніх справ*

У сучасних умовах забезпечення публічної безпеки та порядку постає як одне з ключових завдань будь-якої демократичної держави, що прагне до сталого розвитку, соціальної стабільності та зміцнення довіри громадян до владних інституцій. Особливої актуальності це питання набуває для України, яка перебуває в умовах внутрішніх реформ, децентралізації, збройної агресії з боку російської федерації та водночас прагне до євроінтеграції і побудови системи безпеки, орієнтованої на захист прав і свобод людини.

У зв'язку з цим актуальним і практично значущим є вивчення зарубіжного досвіду організації такої взаємодії. Багато країн світу вже пройшли етапи складних трансформацій, впровадили сучасні моделі координації зусиль у сфері публічної безпеки, діджиталізували управління, сформували партнерські відносини між поліцією та громадою, інтегрували соціальні служби у реагування на загрози. При цьому значна увага приділяється профілактиці правопорушень, превенції ризиків, формуванню безпечного середовища шляхом залучення широкого кола суб'єктів, включаючи неурядові організації, бізнес та саму громаду. Такі підходи демонструють високу ефективність, особливо в умовах обмежених ресурсів, соціального напруження або загроз, що мають складну, міждисциплінарну природу - наприклад, насильство в сім'ї, дитяча злочинність, радикалізація молоді, масові заходи, стихійні лиха чи пандемії [1, с. 141].

Значна кількість країн як англосаксонської (США, Канада), так і континентальної (Німеччина, Франція, Нідерланди, Швеція, Естонія) правових традицій пропонують різні, але в чомусь схожі підходи до організації безпекового простору. Ці підходи охоплюють як інституційні й організаційні рішення, так і нормативні, технологічні, інформаційні та соціальні інструменти. Їх аналіз дозволяє не лише зрозуміти логіку ефективної взаємодії у сфері забезпечення порядку, а й адаптувати найкращі практики до національного контексту України. При цьому важливо усвідомлювати, що механічне копіювання моделей інших держав не принесе очікуваного результату - необхідна глибока аналітична робота щодо можливостей адаптації, врахування ментальних, правових, політичних та інфраструктурних особливостей української системи [2, с. 203].

У сфері забезпечення публічної безпеки і правопорядку зарубіжний досвід розуміється як комплекс практик, інституційних рішень, законодавчих та управлінських механізмів, що були реалізовані в інших державах для ефективної організації діяльності суб'єктів безпеки, налагодження міжвідомчої співпраці, профілактики правопорушень, забезпечення публічного порядку, захисту прав і свобод громадян, а також реагування на загрози різного характеру - соціальні, криміногенні, надзвичайні або терористичні.

У Німеччині, наприклад, значну роль у забезпеченні публічної безпеки і порядку відіграють муніципальні служби безпеки (Ordnungsamt), які функціонують поряд із поліцією. Вони здійснюють контроль за дотриманням місцевих правил і регламентів, забезпечують порядок у громадських місцях, контролюють торгівлю, транспорт, екологічні стандарти тощо. Важливо, що взаємодія між поліцією та цими службами чітко регламентована, функції не дублюються, а доповнюють одна одну. Такий розподіл дозволяє поліції зосередитися на розслідуванні злочинів та реагуванні на серйозні правопорушення, а муніципальним службам – на превентивних заходах та підтримці громадського порядку на локальному рівні [3, с. 224].

У Швеції функціонує система міжвідомчої співпраці, яка охоплює поліцію, соціальні служби, органи освіти, охорони здоров'я та місцеву владу. Спільні робочі групи збирають дані про потенційні загрози (наприклад, радикалізація молоді, насильство в сім'ї, злочинність серед підлітків) та виробляють узгоджену стратегію дій. Такий підхід забезпечує раннє виявлення проблем, що дозволяє вчасно здійснити соціальне або психологічне втручання, а не лише карати за вже скоєні правопорушення.

У Франції діє інтегрована система «безпекових контрактів» (contrats locaux de sécurité), у межах якої місцева влада укладає угоди з поліцією, соціальними службами, школами та громадськими організаціями. Сторони контракту зобов'язуються спільно вирішувати проблеми безпеки у конкретному регіоні. Це дозволяє краще координувати зусилля, уникати дублювання функцій і робити заходи з профілактики правопорушень більш цілеспрямованими та ефективними [4].

Варто також звернути увагу на досвід країн Балтії, зокрема Естонії, де впроваджено електронні платформи взаємодії між громадянами та органами правопорядку. Завдяки цифровим інструментам громадяни можуть оперативно повідомляти про правопорушення, слідкувати за їх розглядом, брати участь у громадських слуханнях щодо питань безпеки. Це не лише підвищує прозорість діяльності правоохоронних органів, але й сприяє зміцненню громадянської свідомості [5, с. 178].

Таким чином, з огляду на вищенаведений досвід Україна має значний потенціал для адаптації цих підходів із урахуванням національних особливостей. По-перше, варто посилити розвиток місцевих ініціатив у сфері безпеки - створювати локальні ради публічної безпеки і порядку, розробляти безпекові програми на рівні громад,

активніше залучати громадян до профілактичної роботи. По-друге, слід інституціоналізувати взаємодію між поліцією та соціальними службами, адже багато правопорушень мають соціальні передумови. По-третє, варто ширше використовувати цифрові технології для зворотного зв'язку з населенням, у тому числі мобільні додатки, електронні платформи звернень, інтерактивні карти безпеки.

Список використаних джерел

1. Коробцова Д. В. Зарубіжний досвід взаємодії поліції з іншими підрозділами охорони правопорядку // Сучасна європейська поліцейстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України. Збірник тез доповідей учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 11 квітня 2019 р.). С. 140-142.
2. Правові основи формування та функціонування органів державної влади у контексті євроінтеграції: монографія / Ю. П. Битяк, О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань та ін.; за ред. Ю. П. Битяка, О. Г. Данильяна. Харків: Право, 2010. 384 с.
3. Feltes T. Community Policing in Germany. IFSH (ed.). OSCE Yearbook 2013. Baden-Baden, 2014. pp. 219-230.
4. Contrats locaux de sécurité (Local security contract). URL: <https://sig.ville.gouv.fr/page/40>.
5. Коренькова В. С. Досвід країн Балтії у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції. *Юридична наука*. 2020. № 2 (104). С. 176-183.